

D ů v o d y:

Oba dle čis 3 a 4 Šu 503 c. ř. s. uplatněné dovolací důvody provádí žalobce — pokud za provedeny mohou býti považovány — souvisle, tak tedy buďtež i dovolacím soudem probrány. Hlavní námitkou dovolání jest, že nebyl vzat odvolacím soudem zřetel, že pro obchody na veletrzích vydán byl zvláštní, veřejně v novinách vyhlášený řád veletržní, který musí býti považován za řád všeobecně známý, že když reelní obchodník přišel na úředně povolený a pod úřední ochranou stojící veletrh, musil předpokládati, že tam pod úřední ochranou provedena je do nejmenších důsledků zásada pravdivosti a že osoby ve stáncích za vystavovatele jednající jsou též jejich skutečnými plnomocníky a zmocněnci. Žalobce z toho vyvozuje, že dle zásady platné mezi reelními obchodníky o cti a víře zvláště za právě vyličených okolností nemohl býti v pochybnostech o tom, že, když jedná ve stánku žalované firmy se zletilým zástupcem, není jeho povinností, by zkoumal způsobilost zástupce k uzavírání obchodů, naopak že bylo povinností tohoto zástupce, aby ho upozornil na svou nezpůsobilost k uzavírání obchodů. Zcela bezdůvodny jsou tyto výtky, poněvadž odvolací soud nezavrhl zjištění své stolice, že Bohumír S. zdůraznil žalobci, že není oprávněn obchody uzavírat, že žalobce mu říkal, jen aby to napsal, že jeho z a k á z k a b u d e j i s t ě p ř i j a t a, že druhý den přišel žalobce zase a ptal se, co je s tím, a že mu S. řekl, že ještě nemá zprávu. Pak dlužno přisvědčiti úsudku odvolacího soudu, že, jakmile Bohumír S. nebyl zmocněn samostatně uzavírat obchody, nemohla jeho jednáním firma býti zavázána. Presumptivní plné moci čl. 50 obch. zák., arcí generické a místně obmezené, které by snad jinak veletržní řád jako zvyklost pro veletržní stánek svědčil, nemůže se žalobce s úspěchem dovolávat, poněvadž účinnost takové presumptivní plné moci byla zrušena výslovným prohlášením S-ovým, že není zmocněn, čemuž žalobce porozuměl, poněvadž se druhého dne po tom pídil, zdali byla jeho nabídka firmou schválena. Nelze při tom uznati, že by tím zásada o cti a víře byla porušena.

Čís. 2261.

Zavázala-li se obec, dáti singularistovi dříví, potřebné ku stavbě, dodala-li ho však méně, než bylo potřeba, nemůže se singularista domáhati náhrady za nedodanou část.

(Rozh. ze dne 7. února 1923, Rv II 386/22.)

Obec R. (na Moravě) vydala bezplatně v roce 1914 a 1915 Janu H-ovi z obecních lesů dříví, potřebné na stavbu stodoly. Následkem válečných událostí Jan H. stodoly nestavěl, dříví se jinak upotřebilo a Jan H. pak zemřel. V roce 1918 umluvil žalovaný Josef H., syn Jana H-a, se zástupci obce R., že mu obec dá z obecních lesů poznovu dřevo na stavbu stodoly a že žalovaný za to dřevo, které otec již dříve na stavbu stodoly dostal, zaplatí obci 750 K. Žalovaný dříví na stavbu sto-

doly dostal, ale 750 K zdráhal se obci zaplatiti a namítal, že obec nepřidělila mu všechno žádané a potřebné dřevo na stavbu stodoly, a udával, že obci předložil žádost o přiděl dřeva s plánem a rozpočtem stavby stodoly, dle kterých žádal přiděl 45 m³ dřeva. Dále tvrdil, že na stavbu stodoly skutečně spotřeboval 38·12 m³, ale od obce že ho dostal jen 31·255 m³, tedy o 6·876 m³ méně, které si sám musel zaopatřiti, a počítal cenu 1 m³ za 110 Kč, takže za toto dřevo přísluší mu proti obci vzájemná pohledávka 756 Kč 36 h, kterou namítal započtením na zažalovanou pohledávku 750 Kč. Procesní soud první stolice uznal zažalovaný nárok i vzájemnou pohledávku po právu, vzývání tvrzení žalovavců za prokázáno. Odvolací soud uznal, že namítaná vzájemná pohledávka není po právu. Důvody: Odvolání nelze upřítí oprávnění. Dle žalovaného ujednal s obcí, že mu vydá potřebné dříví na opravu stodoly a že žalovaný jí zase zaplatí ono dříví, jež svého času jeho otci Janu H-ovi na stavbu odevzdala. Avšak žalobkyně mu prý dříví vydala méně, nežli potřeboval, a způsobila mu takto nedodáním potřebného stavebního dříví škodu 756·36 Kč, které navzájem uplatňuje. Ježto žalovaný odvozuje svůj vzájemný nárok ze smlouvy s obcí R., jest soud procesní k rozhodování o tom, zda uplatněná náhrada škody jest po právu, příslušným, třebaže se mu bude při tom obíratí otázkou předběžnou, spadající do pravomoci úřadu správních (§ 190 c. ř. s.). Nelze proto říci, že rozsudek již z tohoto důvodu je dle §u 477 čis. 6 c. ř. s. zmatečným, i když soud procesní řešil otázku, zda žádaná náhrada škody žalovanému vznikla čili nic. Naproti tomu sluší ve věci samé odvolatele přisvědčiti. Dle rozhodnutí zemského výboru moravského ze dne 4. března 1911 pozustává užívání obecního lesa v nároku na pobírání stavebního dříví s tím obmezením, že nikdo nesmí více pobíratí, než jest k uhrazení domácí potřeby nevyhnutelně zapotřebí a obecní výbor množství tohoto dříví stanoví. Dle tohoto má žalovaný nárok na naturální požitky z obecního lesa podle míry své domácí potřeby a potřeby statku a nemůže za újmy, z jakékoliv příčiny nastalé, žádati náhradu z obecních duchodu (rozhodnutí ze dne 10. února 1888, čis. 448 Budw. č. 3925). Není tedy již z tohoto důvodu žádaná náhrada škody opodstatněna. Žalovaný odvolává se ovšem také na zvláštní úmluvu s obcí ohledně dodání stavebního dříví a tvořila by smlouva taková zvláštní právní důvod podle §u 63, odstavec první obecního zřízení pro Moravu. Než ve skutečnosti takového důvodu zde není. Výjimka, v citovaném §u stanovená, má totiž na mysli, že mělo býti dle zvláštní úmluvy žalovanému dodáno dříví stavební přes skutečnou potřebu jeho usedlosti. Na takovou smlouvu se však žalovaný neodvolává, tvrdě pouze, že se mu obec smlouvou zavázala, potřebné dříví mu dodati; to žalovanému však již podle zákona a podle rozhodnutí zemského výboru moravského přináleželo a není tedy obsah žalovaným tvrzené úmluvy ničím jiným, nežli opakováním zákonného ustanovení. Není tu proto zvláštního důvodu ve smyslu §u 63 odstavec první obecního zřízení a nemůže žalovaný ze smlouvy takové ničeho pro sebe odvozovati; obzvláště nelze o nějakém protismluvním jednání mluvit, nedodala-li obec to, co měla žalovanému podle zákona a rozhodnutí zemského výboru dodati. Tím padá nárok na náhradu škody a jest věci za-

lovaného, by cestou správní si vymohl dodání přináležejícího mu dříví, ovšem, nezmeškal-li lhůtu k podání stížnosti do usnesení, jímž mu bylo podle jeho mínění méně dříví přiděleno, než mu ve skutečnosti patřilo.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolací soud, přezkoumaj spisy, neshledal především, že by tu bylo zmatečnosti dle Šu 477 čís. 6 c. ř. s., neboť jde zřejmě o náhradní nárok (§ 1338 obč. zák.) a stačí proto v tomto směru prostě poukázat na dotyčné v podstatě správné důvody nižších stolic. Dovolání brojí proti rozsudku odvolacího soudu, pokud jím byl na odvolání žalující strany rozsudek prvního soudu změněn a uznáno právem, že žalovanou stranou navzájem namítaná pohledávka 756 Kč 36 h není po právu dovolacími důvody Šu 503 čís. 3 a 4 c. ř. s.; leč dovolání nelze přiznati oprávněnosti. Odvolací soud posoudil věc bez právního omylu a zejména posoudil správně právní význam dohody, že obec dá, vlastně přidělí žalovanému z obecního lesa potřebné dříví ku stavbě stodoly, zaplatí-li 750 Kč za dříví, jež bylo přiděleno svého času za týmž účelem jeho otci Janu II-ovi, jehož však k tomuto účelu nebylo upotřebeno. I když žalující obec žalovanému dříví pro stavbu stodoly zvlášť přislíbila, nejde o kupní nebo dodací smlouvu ve smyslu soukromého práva, jejíž porušení činilo by nevěrného smluvníka zodpovědným za škodu druhé smluvní straně takto způsobenou (§§ 918 a násl. obč. zák.), nýbrž o přiděl dříví z obecního lesa, příslušející žalovanému jako singularistovi za jistých zemským výborem stanovených podmínek, z čehož plyne, že žalovaný má nárok výhradně jen na naturální požitky, že nemůže za újmy z jakékoliv příčiny nastalé žádati z obecních duchodu náhradu a že, nebyl-li s výší přidělu spokojen, měl na vůli, žádati zvýšení přidělu a po případě podati stížnost na úřad, obci nadřízený, zde zemský výbor, nebyl však oprávněn, zakoupiti dříví dle jeho mínění se mu nedostávající u osoby třetí na účet a nebezpečí obce, majetek singularistu toliko spravující. Učinil-li tak, jednal žalovaný na vlastní nebezpečí a, utrpěl-li tím, jak tvrdí, škodu, musí ji nésti sám. Tento právní poměr byl ostatně i žalovanému znám, neboť sám v žalobní odpovědi nemluví o d o d á n í, nýbrž správně o p ř í d ě l u dříví na opravu stodoly potřebného.

Čís. 2262.

Upsání válečné půjčky singularisty.

(Rozh. ze dne 7. února 1923, Rv II 496 22.)

Za 62 singularistu v N. (na Moravě) upsali dne 20. listopadu 1917 tři z nich (Martin D. jako předseda, Josef Š. jako člen výboru a Antonín Ch.) sedmou válečnou půjčku, byvše vyzváni úředníky, vyslanými k tomu účelu okresní politickou správou. Přihláškou uložili žalujícímu bankovnímu úřadu, by za ně a pro ne zakoupil sedmou válečnou půjčku v nominální hodnotě 30.000 K a zavázali se, že zaplatí žalujícímu ústavu hotovostí, vybývajícím na přihlášku. Žalující ústav zakoupil VII. válečnou půjčku a vedl ve svých knihách a korespondenci jako své komi-